KOD UCZNIA

ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH Z HISTORII
DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM
ROK SZKOLNY 2013/2014

ETAP OKRĘGOWY
Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 24 zadania.
2. Przed rozpoczęciem pracy, sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. Odpowiedzi zapisuj w miejscu na to przeznaczonym.
7. W przypadku pomyłki źle zaznaczoną odpowiedź weź w kółko i zaznacz prawidłową.
8. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
9. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.

Pracuj samodzielnie.

POWODZENIA!

Czas pracy:

60 minut

Liczba punktów możliwych

do uzyskania: 50

Do następnego etapu zakwalifikujesz się, jeżeli uzyskasz co najmniej 40 punktów.

Wypełnia komisja konkursowa

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Liczba punktów												

Nr zadania	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Razem
Liczba punktów													

Zadanie 1 (1 pkt)
Starożytność to przede wszystkim historia antycznej Grecji i Rzymu.

A. Z poniższych terminów wybierz ten, który związany jest z kulturą starożytnego Rzymu.
Olimpiada, sympozjon, termy, gimnazjon, Dionizje
…….

B. Spośród wymienionych poniżej postaci, wybierz wodza greckiego.
Pompejusz, Krassus, Temistokles, Marek Antoniusz, Scypion Afrykański
…….

Zadanie 2 (1 pkt)
Do podanych opisów dotyczących sytuacji chrześcijaństwa w Rzymie przyporządkuj imię cesarza (spośród niżej podanych), który wówczas panował.

Teodozjusz Wielki, Neron, Konstantyn Wielki

A. Chrześcijanie byli jedną z wielu grup religijnych funkcjonujących w Imperium Rzymskim. Budzili podejrzliwość, często spotykali się z agresją ze strony innych grup religijnych oraz krwawymi prześladowaniami ze strony państwa.	
B. Chrześcijaństwo zostało religią państwową, wspieraną przez cesarza. Religie pogańskie zostały zakazane, a ich wyznawanie było przestępstwem ściganym przez państwo. Zabroniono składania ofiar, odwiedzania świątyń i oddawania czci pogańskim posągom.	

Zadanie 3 (4 pkt)
W tabeli zamieszczone zostały fragmenty tekstów charakteryzujących unie polsko - litewskie. Rozpoznaj je, wpisując w odpowiednie miejsce rok i miejsce jej podpisania.

Charakterystyka unii	Rok	Miejsce(a)
1. Przewidywała wspólnego monarchę, wybieranego i koronowanego jednocześnie na króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego. Wspólna miała być też polityka zagraniczna i sejm. Litwa zachowała osobne urzędy centralne, administrację, skarb, wojsko, prawa. Moneta miała być taka sama, ale bita osobno w Koronie i osobno na Litwie.		
2. Władysław Jagiełło w zamian za rękę Jadwigi i koronę polską zobowiązał się przyjąć chrzest w obrządku łacińskim, a ziemie Litwy i Rusi połączyć z Polską.		
3. Wprowadzała m.in. zasadę, że wielki książę litewski wybierany będzie przy udziale panów polskich, a ważne dla obu państw sprawy załatwiane będą na wspólnych zjazdach. 47 polskich rodów szlacheckich przyjęło do swych herbów taką samą liczbę rodów litewskich, zapewniając im uprzywilejowane stanowisko na Litwie.		
4. Ustalono, że Witold będzie dożywotnio samodzielnie rządził Litwą, a potem władza wróci do Władysława jako wielkiego księcia. Witold zobowiązał się nie zawierać układów z Krzyżakami bez zgody Jagiełły.		

Zadanie 4 (2 pkt)

Na podstawie mapy uzupełnij zdania, wpisując nazwiska żeglarzy. Odpowiedzi wybierz spośród podanych: *Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Bartłomiej Diaz*

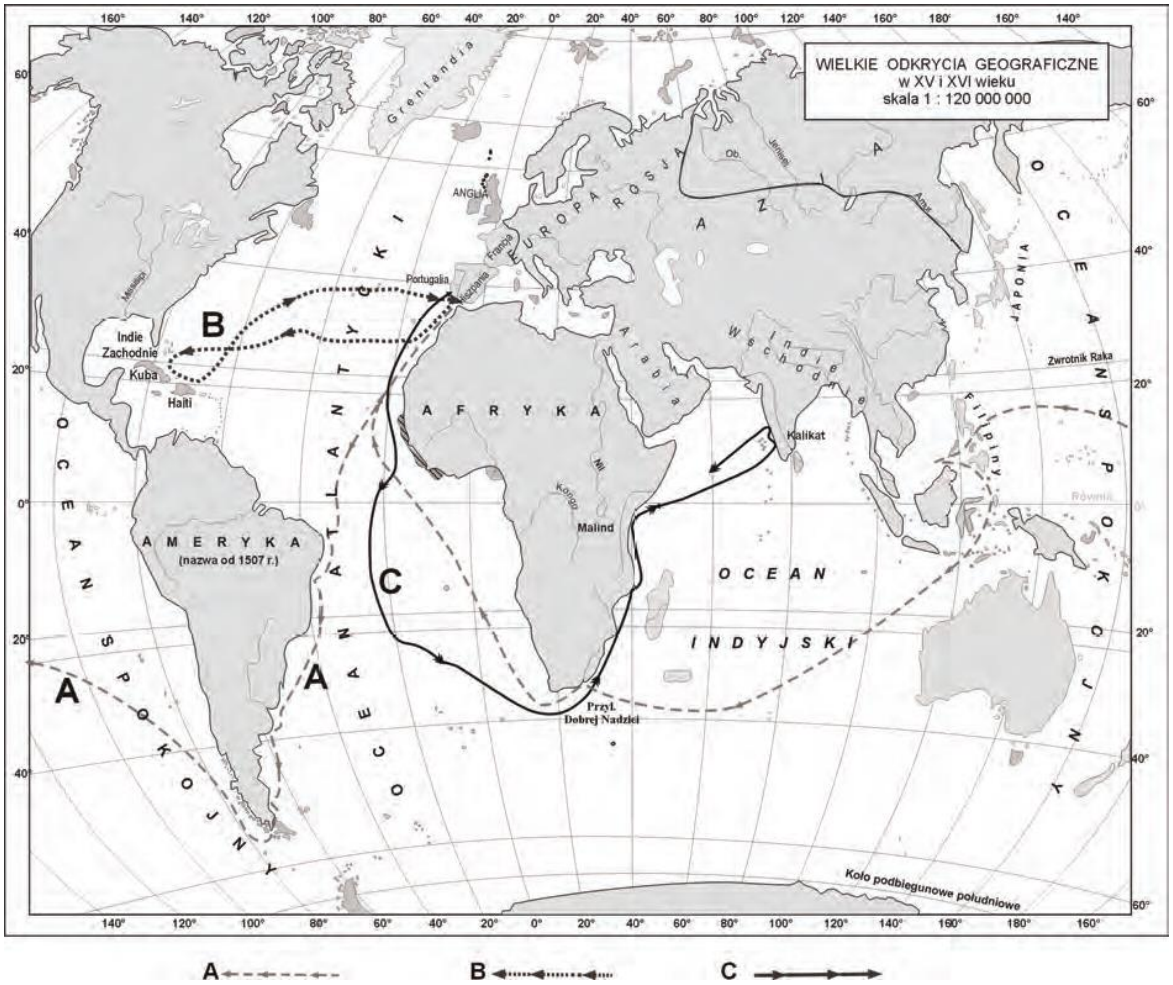

Na podstawie: Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności, Warszawa-Wrocław 1999, s. 15

1. Szlak zaznaczony literą A i przerywaną linią - - - - przepłynął .....
2. Szlak zaznaczony literą B i wykropkowaną linią ..... przepłynął .....
3. Szlak zaznaczony literą C i ciągłą linią _____ przepłynął .....

Zadanie 5 (2 pkt)

Uzupełnij zdania, wpisując właściwe pojęcia.

W średniowiecznej Europie stosunki społeczne regulowane były poprzez system zależności pomiędzy seniorami i wasalami. Wasal oddawał się w opiekę seniorowi, akt ten nosił nazwę 1) ……

Wasal składał seniorowi przysięgę wierności i otrzymywał od niego ziemię, czyli 2) …….

Uroczystość nadania ziemi i wręczenie symbolu tego nadania, nosiła nazwę 3) ……..

Zadanie 6 (2 pkt)
W niżej wymienionych miastach mieściły się szkoły różnowiercze. Dopisz nazwy nurtów reformacyjnych związanych z poszczególnymi szkołami.

A. Gdańsk …….
B. Raków …….
C. Leszno …….
D. Pińczów ……

Zadanie 7 (4 pkt)
Przeanalizuj tekst źródłowy opisujący wybitną postać działającą w XVI wieku w Rzeczpospolitej, a następnie odpowiedz na pytania zamieszczone pod tekstem.

P. Kanclerz jest to mąż roztropny, rozważny i bardzo biegły […]. Zwykle z cudzoziemcami rozmawia po łacinie, lubo z łatwością tłumaczy się w pięciu lub sześciu językach […] Miasto […] założył p. Kanclerz z powodu, że się w tej okolicy urodził[…] Zaczął stawiać to miasto w roku 1581 i już dzisiaj liczy do czterechset domów[...]. Wystawił i założył Akademię, w której prócz teologii, do wszystkich nauk są profesorowie.

Źródło: *Wiek XVI –XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, *opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997*, *s. 115.*

a. Podaj imię i nazwisko opisywanej postaci - _____
b. Napisz nazwę miasta, o którym mowa w tekście - _____
c. Korzystając z wiedzy pozaźródłowej, wymień jaki urząd (poza kanclerskim) pełnił ten mąż stanu - _____
d. Łączenie dwóch godności było zakazane w Rzeczpospolitej. Jak określa się ruch polityczny szlachty, który ten zakaz wprowadzał - _____

Zadanie 8 (1pkt)
W tabeli w kolejnych rubrykach (A, B, C) dopisz obok podanych zdań odpowiednio *Prawda* lub *Fałsz*.

A. Sejm walny po raz pierwszy zebrał się za panowania króla Jana I Olbrachta.	
B. W izbie senatorskiej zasiadali wysocy urzędnicy państwowi, wśród nich starostowie.	
C. Do pierwszego zerwania sejmu doszło w drugiej połowie XVII w.	

Zadanie 9 (1pkt)
Kozacy rejestrowi to

a) polska szlachta zamieszkująca tereny Ukrainy.
b) Kozacy posiadający specjalne przywileje szlacheckie.
c) Kozacy, którzy za żołd zobowiązani byli do obrony płd. – wsch. granicy przed Tatarami.
d) Kozacy, którzy nie posiadali ziemi.

Zadanie 10 (3 pkt)
Przeanalizuj tekst źródłowy, a następnie w oparciu o ten tekst i wiedzę pozaźródłową odpowiedz na pytania a – c zamieszczone poniżej.

1) Aby były pewne pakta między Koroną Polską a Królestwem Francuskim.
2) Aby król francuski na wojnę moskiewską 4 tysiące Gwaskonów posłał i na sześć miesięcy żołd im zapłacił, a król potem, żeby im z skrzynki swej zapłacił.
3) Aby król kosztem swym na morzu armatę chował i narwickiej nawigacyjnej zabronił.
4) Aby naszym kupcom wolno było jeździć do Francji na jaki nowy zawołany jarmark, a stamtąd do Aleksandrii równo z kupcami francuskimi.
5) Aby król do Korony z państw swych powinien był wnaszać na każdy rok czterykroć sto tysiący i pięćdziesiąt tysięcy złotych.
6) Aby wszystkie długi królewskie i Rzeplitej popłacił, połowicę przyjechawszy do Korony, a drugą połowicę we dwie lecie.
7) Aby Akademię Krakowską restaurował i ludzie uczone w niej kosztem swym chował.
8) Aby przynajmniej sto szlachciców polskich kosztem swym w akademie paryskiej wychowywał, aby też połowicę drugą na dworze królów i książąt postronnych.
9) Aby tu cudzoziemców żadnych król nie chował, a te co by z nim przyjechali, żeby precz odesłał, zapłaciwszy im z skrzynki swej, którym żadnych dzierżaw i urzędów żeby nie dawał, tylko wedle praw koronnych.

Źródło: *Wiek XVI –XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, *opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997*, *s. 110 -111.*

a) Podaj nazwę i rok wydania cytowanego dokumentu.
_____

b) Napisz, któremu władcy Polski nakazano zaprzysiąc ów dokument.
_____

c) Wymień 5 zobowiązań władcy (pamiętaj, że cytowanie źródła nie będzie punktowane).
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Zadanie 11 (3 pkt)
Uzupełnij tabelę dotyczącą wojen Rzeczpospolitej z sąsiadami w XVII wieku.

Miejsce walk	Rok	Imię i nazwisko dowódcy polskiego
Kircholm		
Cecora		
Obertyn		

Zadanie 12 (4 pkt)
W XVII wieku Rzeczpospolita prowadziła liczne wojny kończące się podpisaniem traktatów pokojowych lub rozejmów. Uzupełnij poniższą tabelę.

Rok	Państwo walczące z Polską	Miejsce	Postanowienia
1619		DYWILINO	
		WELAWA – BYDGOSZCZ	Przyznanie brandenburskiej linii Hohenzollernów suwerennej władzy w Prusach Książęcych.
	Szwecja	OLIWA	
1699		KARŁOWICE	

Zadanie 13 (1 pkt)
Wśród podanych elementów życia politycznego Rzeczpospolitej szlacheckiej, podkreśl ten, który przyczynił się do rozwoju oligarchii magnackiej.

Dwuizbowy sejm, konstytucja nihil novi, liberum veto, przywilej cerekwicko-nieszawski, ruch egzekucyjny, powołanie Trybunału Koronnego i Litewskiego

Zadanie 14 (2 pkt)
Do podanych dzieł z epoki oświecenia przyporządkuj ich autorów spośród niżej podanych.

O skutecznym rad sposobie - .....
O duchu praw - .....
Umowa społeczna - .....
Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego - .....

Stanisław Konarski, Karol Monteskiusz, Wolter, Józef Załuski, Adam Naruszewicz, Jan Jakub Rousseau, Karol Monteskiusz, Stanisław Staszic

Zadanie 15 (3 pkt)
Wybitnym postaciom z dziejów nowożytnej Francji przypisuje się znane powiedzenia. Do podanych myśli lub stwierdzeń dopisz odpowiednią postać, która jest z nim kojarzona.

Powiedzenie	Postać
Paryż wart jest mszy.	
Pokaż moją głowę ludowi. Warta jest tego.	
Cogito ergo sum.	

Zadanie 16 (2 pkt)
Wśród wymienionych wydarzeń w Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich wskaż to, które chronologicznie było pierwsze i to, które było ostatnie. W tabeli obok wydarzenia pierwszego umieść literę A, obok ostatniego literę B.

Utworzenie Komisji Edukacji Narodowej	
Zawiązanie konfederacji barskiej	
Powołanie Szkoły Rycerskiej w Warszawie	
„Czarna Procesja”	
Ogłoszenie Uniwersału Połanieckiego	

Zadanie 17 (1 pkt)
Do podanych fragmentów nowożytnych aktów prawnych dopisz nazwy państw, w których dokumenty te powstały. Odpowiedzi wybierz spośród zamieszczonych poniżej.

Anglia, Francja, Rosja, USA

1. *Cała władza ustawodawcza, niniejszym nadana, przyznana będzie kongresowi […], który będzie się składał z senatu i izby przedstawicieli.* ……..
2. *Wykonywanie najwyższej władzy i zarząd nad wymienionymi krajami i dominiami […] należeć będzie do Lorda Protektora w otoczeniu rady […]* …….
3. *Naród, będący jedynym źródłem wszelkiej władzy, sprawuje ją tylko przez delegację […] reprezentantami są Ciało ustawodawcze i Król.* …….

Źródło: *Wiek XVI –XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, *opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997*, *s.304, 474, 491.*

Zadanie 18 (1 pkt)
Wskaż ciąg wydarzeń uporządkowanych chronologicznie.

a) elekcja Stanisława Poniatowskiego – I rozbiór Polski – konfederacja targowicka - Konstytucja 3 maja
b) konfederacja barska – Konstytucja 3 maja – I rozbiór Polski – elekcja Stanisława Poniatowskiego
c) Konstytucja 3 maja – konfederacja targowicka – powstanie kościuszkowskie – II rozbiór Polski
d) elekcja Stanisława Poniatowskiego – I rozbiór Polski – Konstytucja 3 maja – konfederacja targowicka

Zadanie 19 (1 pkt)
Podkreśl poprawne zakończenie każdego ze zdań.

1. W okresie bezkrólewia władzę interrexa w Polsce sprawował
   a) Marszałek wielki koronny
   b) Marszałek senatu
   c) Prymas
   d) jeden z wybranych przez szlachtę wojewodów

2. Pierwszym interrexem został
   a) Jan Zamoyski
   b) Jan Tarnowski
   c) Jakub Uchański
   d) Piotr Skarga

Zadanie 20 (4 pkt)

I. Sejm Czteroletni określony został mianem Sejmu Wielkiego z racji wprowadzonych reform. Zwieńczeniem ich była Konstytucja 3 maja. Przed jej uchwaleniem Sejm wprowadził **cztery** ważne dla państwa reformy. Napisz, na czym one polegały.

1. reforma skarbowa - _____
   _____
   _____
2. reforma wojskowa - _____
   _____
   _____
3. reforma sejmików ziemskich - _____
   _____
   _____
4. prawo o miastach - _____
   _____
   _____
   _____

II. Przeanalizuj tekst źródłowy – fragment Konstytucji 3 Maja – i odpowiedz na zamieszczone poniżej pytania (nie będą punktowane odpowiedzi będące cytatami ze źródła).

„ [...] Władzę najwyższego wykonania praw królowi w radzie jego oddajemy, która to rada Strażą Praw się zwać będzie. Władza wykonawcza do pilnowania praw i onych pełnienia, ściśle jest obowiązana [...] Władza wykonawcza nie będzie mogła praw stanowić ani tłumaczyć, podatków i poborów pod jakimkolwiek imieniem nakładać, długów publicznych zaciągać [...]. Tron polski elekcyjnym przez familie mieć na zawsze chcemy i stanowimy [...]. Osoba króla jest święta i bezpieczna od wszystkiego. Nic sam przez się nie czyniący, za nic w odpowiedzi narodowi być nie może [...] Do króla rozrządzenie najwyższe siłami zbrojnymi krajowymi w czasie wojny i nominowanie komendantów wojska należeć będzie [...]. Patentować oficyjerów i mianować urzędniki podług prawa niższego opisu, nominować biskupów, senatorów podług opisu tegoż prawa oraz ministrów, jako urzędników pierwszych władzy wykonawczej jego będzie obowiązkiem [...].”

Źródło: *Wiek XVI –XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, *opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997*, *s.435 – 436*

a) Do kogo według Konstytucji należeć miała władza wykonawcza?

_____

b) W jaki sposób miał być obsadzany tron polski w myśl założeń Konstytucji

_____

Zadanie 21 (1 pkt)

Ułóż w porządku chronologicznym formy ustrojowe Francji w XVIII wieku, wpisując obok cyfry kolejno od 1 do 4.

a) monarchia konstytucyjna ……
b) dyktatura jakobinów ……
c) rządy dyrektoriatu ……
d) monarchia absolutna Ludwika XVI ……

Zadanie 22 (2 pkt)

Ilustracja przedstawia polski order wojskowy.

Order ustanowiony został przez (wymień władcę) _____

Miał on oddać cześć bohaterskim żołnierzom zwycięskiej bitwy pod _____ w roku _____ .

Zadanie 23 (1 pkt)

Ilustracje ukazują funkcjonowanie demokracji szlacheckiej. Przyporządkuj im właściwe podpisy, umieszczając odpowiednie cyfry obok liter.

[w:]*Polaków dzieje malowane*, Warszawa 2007, s.140

A. _____

[W:] Encyklopedia szkolna. Historia, Warszawa 1993, s.586

B. _____

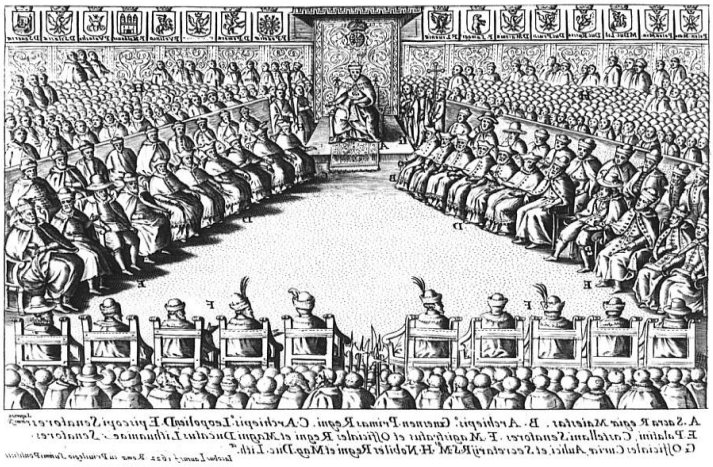

[W:] Encyklopedia szkolna. Historia, Warszawa 1993, s. 588

C. _____

1. wolna elekcja 2. pospolite ruszenie 3. sejm walny 4. sejmik ziemski

Zadanie 24 (3 pkt)

Dokonaj analizy zamieszczonej reprodukcji i wykonaj polecenia wykorzystując także wiedzę pozaźródłową.

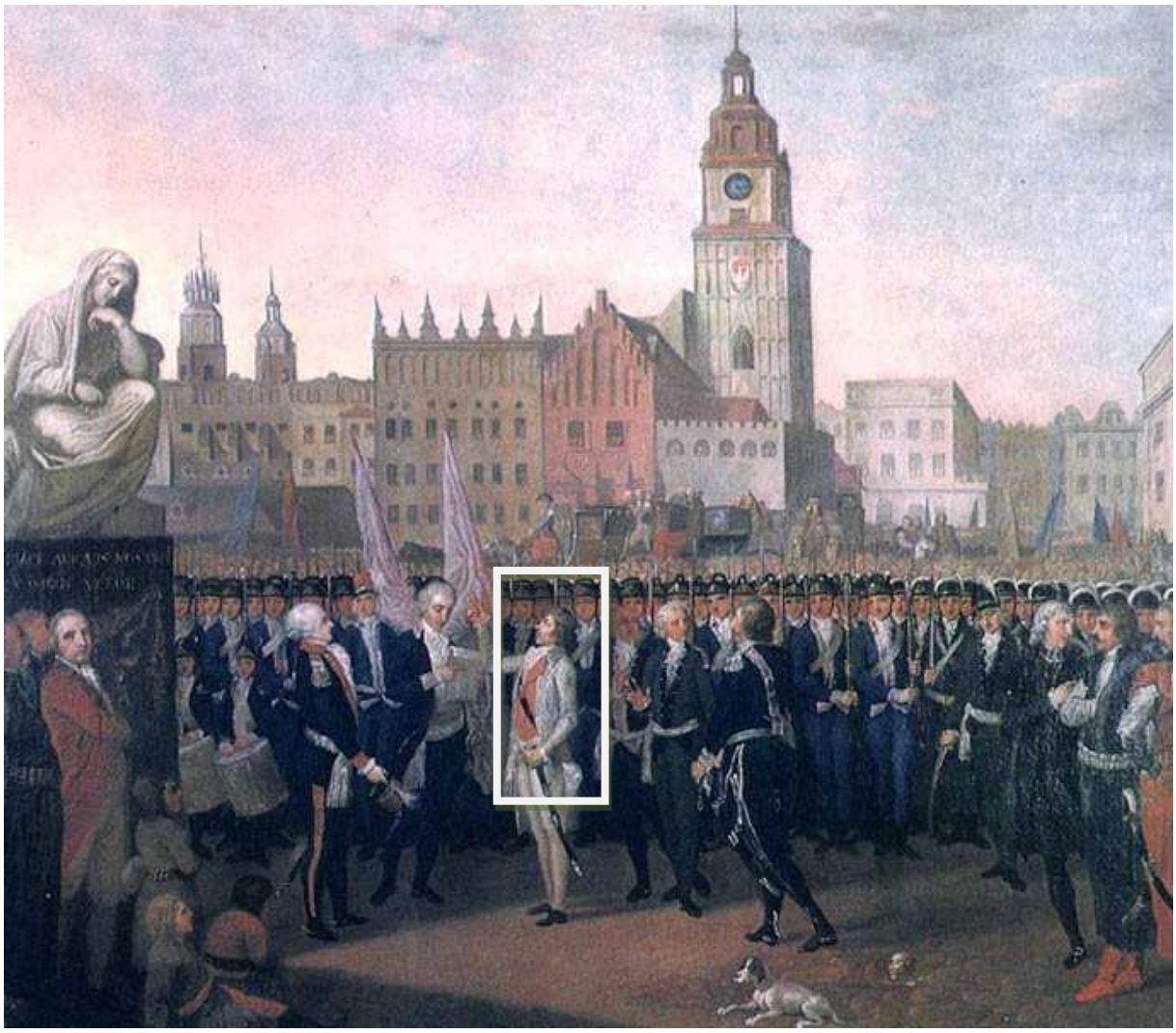

[w:] *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993, s.435.

A. Podaj imię i nazwisko postaci oznaczonej na obrazie białą ramką.

……..

B. Nazwij wydarzenie, które rozpoczyna przedstawiona scena.

……

C. Podaj nazwę miasta i dokładną datę (dzień, miesiąc, rok), w którym rozpoczęło się to wydarzenie.

……

D. Uzasadnij tezę, że główna postać przedstawiona na obrazie jest bohaterem dwóch narodów.

……

……

……

……